

IRODALMI ÉRTESÍTŐ.

Unitárius kis könyvtár. Szerk. Derzsi Károly, budapesti unitárius lelkész. VI. Tartalom: A négy vezető szózat. Hopps P. János után. Ára 5 kr.

A dogmai formák óriási tömkelegében eltévelyedett, az ige hirdetőinek ellentmondó szavai miatt, fogalmaiban megzavart ember mit tegyen, kihez és mihez forduljon? Elhagyja-e egyházát, melyet szeret, higgyen-e papjának, ki meggyőződésével ellenkezőt szól, vallja-e azt a hitet, a melyet elébe adnak, de a melyet nem hisz és végül forgassa-e tovább azt a könyvet, a mely ma éppen ellenkezőt tanít neki, mint tegnap tanított? Sokan helyesebbnek látják, hogy mindezeket elhagyják és valami újabbat keressék azt az erős sziklát, a melyen megállhassanak. Mások ellenben tovább is a régiek mellett maradnak, azokat magokra nézve elégségesnek tartják. Egyik ut sem helyes. A ki biztos helyre akar jutni, az forduljon Istenhez, hallgassa meg, hogy mit szól ő lelkében és kösse azt. — Isten sokféle nyelven szól az emberhez, de ezek közül legnevezetesebbek: 1.) Az ész. Ész által különböztetjük meg az igazat a hamistól. A kinek tudomása nincs, annak hite sem lehet, mert hit tárgya csak az lehet, a mi kiállotta az ész ítéletét. A szentháromság tana tehát hihetetlen, mert ezt nem állja ki, mert az elgondolhatatlan, felfoghatatlan, csupán pusztá szóhalmaz. Hihetetlen és nem megnyugtató sok más egyházi dogma is, mert nem egyeznek meg a józan észszel. 2.) A lelkiismeret, mely által megkülönböztetjük az igazat a hamistól, mely által meg kell vetnünk minden olyan tant, a mely az embert teljesen bűnösnek, elkárhozottnak, a Jézus véréért pedig a mások büneért való áldozatnak tartják. 3.) A szeretet, mint olyan erő, mely a családi életet megszenteli, az egyházat felemeli, a munkát megneemesíti, a mely nem türi az önzést, megveti a kegyetlenséget és letörli a fájdalom könnyűit. — Mind e „szózatokat“ megszenteli az isteni helybenhagyó szózat. Azok tőle jönnek, s reá vezetnek és minthogy minden emberben külön-külön megvannak, mindnyájunkat Istennel egységbe vonnak. Az ész igazságra, a lelkiismeret jóra, a szeretet pedig Istenre vezérel. — Magasztos eszmék, a vallásos élet valódi elemei vannak feltárva e kis könyvben. A lélek épületére nagyobb hatással egyik sem lehetett ennél a megelőzők közül. Ajánljuk mindazoknak, a kik éheznek és szomjuhozzák a lélek táplálékait.

Szilágy megye földrajzának megírására s fali térképének elkészítésére, a szilágy megyei tanítótestület, támogatva a megye közönsége által, 150 frt pályadíjat tűzött ki már korábban. A pályázat a múlt évben lejárván, az eredmény kihirdetése május hó 5-én történt meg, nevezett tanítótestületnek Zilahon tartott rendkívüli közgyűlésén. A beérkezett két pályamunka közül egyik gyengének, de a má-

sik kiváló becsünek, s így jutalomra méltónak találtatott. A pályadíjat nyert mű szerzője, mint az a jelíges levél felbontása után kitünt, Borbély Sámuel, zilahi állami tanítóképző tanár.“

Örömmel jelezzük a jeles tanár, hitbéli afiának e kitünését, a tan-könyv-irodalom terén, és a kivivott sikerért melegen üdvözljük.

K Ü L Ö N F É L É K .

„**A vallási rationalismus az Egyesült-Államokban**“ című kitünő dolgozatra, melylyel e füzetünket megnyitjuk, különösen felhívjuk olvasóink figyelmét. Az amerikai unitarismusról alaposabb tanulmány ily rövid és szabatos formában aligha jelent meg. S értékét emeli az a körülmény, hogy írója az unitariusok körén kívül álló egyéniség.

Kelemen Benő temetésén, mely f. évi jun. 5-én ment végbe Szucságban, nagyszámu közönség jelent meg. Szucságból és a szomszéd helységekből ott volt az értelmiség javarésze, Kolozsvárról az unitarius tanári kar teljes számban és az unitarius collegium ifjuságának egy nagy része és más tisztelői az elhunynak. Koporsójára a család, a tanuló ifjuság s barátai és tisztelői koszorúkat tettek. Az egyházi szertartást, az ifj. dalkör éneke után, főt. Ferencz József püspök úr végezte egy remek nivü beszéddel, mely méltó tolmácsolása volt ugy az idvezült érdemeinek, mint a közönség fájdalmas részvételének. A megboldogult tetemeit szép érzekoporsóban tanulók vitték a családi sirkertbe végnyugalomra.

Püspöki vizsgálat. Főt. Ferencz József püspök úr a mult év őszén a torda-aranyoskőri ekklesiának vizsgálatát, teendőik halmaza miatt, nem fejezhetvén be, f. évi jun. 3-án ismét kiszállott a nevezett körbe Mózes András, kolozsvári lelkész kíséretében, a püspöki vizsgáló székhez csatlakozván köri jegyző Csegezi László, bágyoni lelkész is. A főt. püspök úr legelőször Komjátszeget szerencseltette főpásztori látogatásával, hol megillető ünnepélyességgel fogadták. De alig végező be itt a vizsgálatot, Kelemen Benőnek hirtelen közbejött halála hazaszólitotta, miért is útját csak a következő vasárnap, jun. 10-én, folytathatá. Ez alkalommal, a mint tudósitanak, a még hátralevő Túr és Szind községeket látogatta meg. Túr-ban, hol már 40 év óta nem volt püspöki visitatio, határtalan örömmel üdvözlötték. Egész az 1/2 órányira eső „Hármas“ helységig ment elébe Halmágyi Károly lelkészszel a túri értelmiség, felekezetkülönbség nélkül ; a falu határán diszkapu volt felállitva s mindkét helyen lelkes üdvözlő beszédek mondattak. Megérkezés után itt is, mint Komjátszegezen, Mózes András lelkész tartott lelkesült előadással szép egyházi beszédet. A főtiszt. püspök ur ezután a „békesség“ és „szeretet“ apostoli szavaival üdvözlé az ekklesiát, mély hatást téve a jelenvoltakra. A hivatalos munkát elvégezvén, a turiak vendégszeretetének élvezése után, nagyszámu kísérelőktől követve, másnap Szind községbe ment, hol Szatmári Mózes lelkész és a hivek részéről hasonló ünnepélyes és lelkesült fogadtatásban részesült. Innen junius 12-én, a közvetlenül püspöki visitatio alatt levő Tordát is utjába ejtette a főt.